

Deres ref:
Vår ref: 2020/76148
Dato: 02.07.2020
Org.nr: 985 399 077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

HØRING

- FORSLAG TIL FORSKRIFT OM DYREHESEMESSIGE VILKÅR FOR IMPORT AV VISSE LEVENDE DYR, FORMERINGSMATERIALE OG ANIMALSKE PRODUKTER FRA TREDJESTATER SOM UTFYLLER BESTEMMELSER I DYREHESEFORSKRIFTEN (FORSKRIFT OM DYREHESEMESSIGE VILKÅR FOR IMPORT FRA TREDJESTATER)

Hovedinnhold i forskriftsutkastet

Forslaget til forskrift gjennomfører underliggende delegert forordning til dyrehelseforordningen (EU) 2016/429 (AHL) Del V, om import fra tredjestater til EØS og eksport fra EU til tredjestater. Forordningen gir utfyllende bestemmelser om dyrehelsemessige betingelser for import av visse levende dyr, formeringsmateriale og animalske produkter fra tredjestater, omtalt videre som forsendelser.

Forordningen inneholder både generelle og spesielle bestemmelser for ulike typer forsendelser, samt regler om hvordan forsendelsene skal håndteres og transporteres etter import. Også regler for transitt gjennom stater i EØS omfattes av forordningen.

Det er i tillegg planlagt gjennomføringsforordninger til del V av AHL som omhandler lister over tredjestater, spesifikke behandlingsmetoder for visse produkter og modeller for helsesertifikater som skal benyttes ved import fra tredjestater. Disse vil bli hørt på et senere tidspunkt.

Eksport til tredjestater er ikke omfattet av EØS-avtalen. AHL's bestemmelser om eksport vil derfor ikke gjelde for Norge.

Bakgrunnen for forslaget

Forslag til dyrehelseforskrift som gjennomfører basisforordningen (EU) 2016/429 Animal Health Law (AHL) ble sendt på høring med høringsfrist 20. mars 2020. Høringsutkastet vil bli liggende på vår hjemmeside også etter høringsfristens utløp, se link til vår hjemmeside: https://www.mattilsynet.no/dyr_og_dyrehold/dyrehelse/nytt_dyrehelseregelverk_2021/

Forskriftsutkastet gjennomfører underliggende delegert forordning (EU) 2020/692 til del V av AHL (DA-import fra tredjestater). Det utfyllende regelverket inneholder dyrehelsemessige bestemmelser om import fra tredjestater til EØS av visse landdyr, formeringsmateriale, alle livsstadier av akvatiske dyr, og animalske produkter fra både landdyr og akvatiske dyr (heretter omtalt som forsendelser). Regelverket omhandler også bestemmelser om transport, håndtering etter import til EØS, transitt og tilbakeførsel fra tredjestater.

Begrepet «formeringsmateriale» innføres som betegnelse for sæd, egg og embryo fra landdyr. Disse produktene er i tidligere regelverk omtalt som «avlsmateriale». I høring av forskrift om avlsmateriale fra visse holdte landdyr ber vi om innspill til hvilket begrep som skal brukes i framtidig regelverk.

I tillegg til DA-import fra tredjestater vil det bli fastsatt gjennomføringsforordninger til del V av AHL. Disse skal omhandle lister over tredjestater, spesifikke behandlingsmetoder for visse produkter og modeller for helsesertifikater som skal ledsage forsendelsene. Det er pr. dags dato ikke utarbeidet noe utkast til disse forordningene. De vil derfor på et senere tidspunkt bli gjennomført i forskriften.

Det fremgår av fortalen til DA-import fra tredjestater at eksisterende regelverk har fungert effektivt og gitt nødvendig dyrehelsemessig beskyttelse. Endringene er i hovedsak en tilpassing til nytt juridisk rammeverk i AHL, ny kunnskap og oppdaterte internasjonale standarder.

Forskriftsutkastet innebærer derfor ingen vesentlige materielle endringer i forhold til dagens regelverk. Et bærende prinsipp er fortsatt at de dyrehelsemessige bestemmelsene for import fra tredjestater skal være like strenge som bestemmelsene for forflytning internt i EØS, eller gi likeverdige garantier.

EØS-avtalen omfatter ikke eksport til tredjestater, så her vil det være nasjonale bestemmelser som gjelder.

Gjennom EØS-avtalen forplikter Norge seg til å gjennomføre AHL og underliggende forordninger til norsk rett. Forordninger skal gjennomføres ordrett for å sikre lik gjennomføring i EØS. Det er derfor ikke mulig å påvirke det materielle innholdet i DA-import fra tredjestater i denne høringen. Norske innspill har blitt gitt i forbindelse med utarbeidelsen av forordningen, i avholdte arbeids- og ekspertgruppemøter i regi av EU-kommisjonen.

Høringen gjennomføres i hovedsak for å informere brukerne om innholdet i det nye dyrehelseregelverket, samt å vise hvordan forordningene juridisk og teknisk er foreslått gjennomført til norsk rett.

Mattilsynet vil ikke kommentere alle bestemmelsene i forskriftsutkastet, kun de vi mener er viktige og endrede bestemmelser. For å få en fullstendig oversikt over det nye regelverket bør forordningen leses sammen med høringsbrevet.

Forordningen som gjennomføres er vedlagt høringsbrevet. Den er på engelsk, da norsk oversettelse ennå ikke foreligger. Dersom forskriftsutkastets bestemmelser ikke synes å samsvare med dette regelverket, ønsker vi at høringsinstansene påpeker dette.

AHL og underliggende forordninger om import fra tredjestater mv. opphever en rekke EØS-relevante rettsakter. Nærmere detaljer om de rettslige konsekvensene av dette fremgår av høringsbrevet til AHL.

Nasjonale bestemmelser om import fra tredjestater og nasjonale utfyllende bestemmelser der forordningene gir handlingsrom for dette vil høres senere.

Innholdet i forskriftsutkastet

Forskriftsutkastet gjennomfører en underliggende delegert forordning til AHL del V (forordning (EU) 2020/692). Forordningen er hjemlet i AHL artikkel 234, 237 og 239. Den omhandler dyrehelsemessige betingelser for import av ulike typer forsendelser fra tredjestater. Forordningen inneholder også bestemmelser om håndtering av forsendelsene etter import til EØS, og regler om hvordan forsendelsene skal transporteres. Videre er også regler for transitt i EØS og bestemmelser om tilbakeførsel av forsendelser med opphav i EØS omfattet.

Tittelen

Det foreslås at forskriften skal hete «forskrift om dyrehelsemessige vilkår for import av visse levende dyr, formeringsmateriale og animalske produkter fra tredjestater som utfyller bestemmelser i dyrehelseforskriften» for å vise sammenhengen med dyrehelseforskriften som gjennomfører dyrehelseforordningen. Vi foreslår samtidig korttittelen «forskrift om dyrehelsemessige krav ved import fra tredjestater».

§ 1 Virkeområde

Forskriften omfatter dyrehelsemessige bestemmelser om import fra tredjestater til EØS, transport, håndtering og transitt samt tilbakeføring til EØS av visse landdyr, formeringsmateriale og produkter av landdyr samt alle livsstadier av akvatiske dyr, og deres produkter.

Forskriften gjelder for norsk land- og sjøterritorium, på norske luft- og sjøfartøyer og innretninger på norsk kontinentalsokkel.

§ 2 Import fra tredjestater

Denne paragrafen gjennomfører forordningen DA-import fra tredjestater (forordning (EU) 2020/692) «som sådan». Se beskrivelse av gjennomføringsmetoden ovenfor.

Forordningen gir utfyllende bestemmelser om import fra tredjestater med krav til forsendelse, det opprinnelige virksomhetsstedet og opprinnelsesstat.

DA-import fra tredjestater inneholder en generell del (I) som gjelder alle forsendelser som importeres til EØS (artikkel 1-10).

Deretter følger spesifikke bestemmelser om:

- II. Landdyr (artikkel 11-78)
- III. Formeringsmateriale fra landdyr (artikkel 79-119)
- IV. Animalske produkter fra landdyr (artikkel 120-165)
- V. Akvatiske dyr og animalske produkter derav (artikkel 166-175)
- VI. Transitt og tilbakeførsel til EØS (artikkel 176-182)
- VII. Overgangs- og sluttbestemmelser (artikkel 183-184)

Del I

Generelle bestemmelser (artikkel 1 til 10)

Bestemmelsene retter seg mot myndighetene i både mottaker- og avsenderstat, og driftsansvarlige.

Myndighetene i EØS-stater skal kun tillate import av forsendelser fra listeførte tredjestater eller soner. Når det gjelder akvatiske dyr skal det også tillates import fra listeførte segmenter i tredjestater. Myndighetene i avsenderstaten skal i sertifikater bekrefte at forsendelsen oppfyller gjeldende dyrehelsebestemmelser (artikkel 3).

Driftsansvarlig i mottakerstaten er forpliktet til å presentere forsendelsen for kontroll av at de dyrehelsemessige bestemmelsene ved import til EØS er oppfylt. Forsendelsen skal være ledsaget av nødvendige dokumenter (erklæringer, sertifikater). Helsesertifikater gjelder generelt i 10 dager.

Gyldighetstiden kan forlenges med reisens varighet ved sjøtransport. Forsendelsen skal ikke benyttes til andre formål etter ankomst enn det som er oppgitt i helsesertifikatet. Den driftsansvarlige skal også etterleve bestemmelser om håndtering og forflytning av forsendelsen etter import til EØS (artikkel 5).

Avsenderstaten skal ha nasjonal lovgiving som sikrer melding og rapportering, samt et system for å oppdage og håndtere listeførte og nye sykdommer. Videre skal det sikres at skylleføring ikke kan være kilde for smitte av forsendelsen med listeført sykdom, og at forsendelsen er godkjent for salg i avsenderstaten (artikkel 6).

Forsendelser skal ikke komme fra tredjestater eller områder underlagt et utryddelsesprogram for listeført sykdom eller fra områder underlagt restriksjoner grunnet dyrehelse. Levende dyr skal ikke vise tegn på klinisk sykdom.

Kjøtt, kjøttprodukter, muslinger, krepsdyr, egg og melk betegnes som animalske produkter som en fellesbetegnelse. Animalske produkter skal ikke komme fra dyr som viste kliniske symptomer på sykdom ved slakting (kjøtt), innsamling og pakking for direkte konsum (muslinger og krepsdyr), innsamling (egg) eller melking (melk). Dyrene skal ikke være avlivet, slaktet eller tatt ut av vannet grunnet et nasjonalt utryddelsesprogram for dyresykdom. De skal heller ikke holdes på virksomhetssteder som er underlagt nasjonale restriksjoner grunnet listeførte sykdommer eller nye sykdommer ved slaktetidspunktet eller høsting av produktet.

Virksomhetsstedene i tredjestatene skal være registrerte eller godkjente og under tilsyn av offentlig myndighet. De er forpliktet til å føre journal og ha et system for sporing, samt gjennomføre helsekontroller og registrere dødelighet (artikkel 8).

Forsendelsene må ha vært gjennom nødvendig testing og prøvetaking mv. og blitt kontrollert av myndighetene i avsender- eller mottakerstaten (artikkel 9).

For å få status som fri for listeførte sykdommer, må tredjestater, soner eller segmenter oppfylle tilsvarende krav som EØS-stater. For å få sykdomsfri status for ikke-listeførte sykdommer, må tredjestatenes overvåkingsprogram være vurdert og godkjent av Kommisjonen (artikkel 10).

Del II

Bestemmelser om holdte landdyr (Artikkel 11 til 78)

Import av holdte landdyr skal ikke skje fra virksomhetssteder der dyrene er pålagt avlivet som ledd i et program for å utrydde en sykdom eller er underlagt restriksjoner grunnet dyrehelse eller har økt dødelighet. Det opprinnelige virksomhetsstedet skal være registrert av myndighetene og ha et system for registrering av art, kategori, identifikasjon, antall, dødelighet og forflytning inn og ut av virksomhetsstedet de siste 3 år. Et nytt krav er at virksomhetsstedet i tredjestaten skal ha jevnlig dyrehelsebesøk av veterinær.

Dyrene skal ikke vise tegn til smittsom sykdom ved forsendelse og de skal inspiseres klinisk av en offentlig veterinær maksimalt 24 timer før avreise, 48 timer for hund, katt og ilder. For fjørfe og fugler i fangenskap skal opprinnelsesflokkens inspiseres i tillegg til dyrene i forsendelsen.

Dyrene skal ha oppholdt seg i opprinnelsesstaten og på opprinnelsesstedet en viss tid før sending. Videre stilles det krav til hvor lenge dyrene skal ha vært uten kontakt med dyr av lavere helsestatus. Disse bestemmelsene har ikke vært gjennomført for alle dyrearter eller vært like detaljerte i tidligere regelverk. Tidsperioden angitt i disse kravene er kortere for dyr til slakt, hester og konkurransehester.

Det er gitt spesifikke bestemmelser for å redusere risikoen for at dyrene smittes under transporten, sikre at dyr eller materiale ikke faller ut av transportmiddelet og at transportmiddelet vaskes og desinfiseres før opplasting. Etter ankomst til bestemmelsessted, skal dyrene holdes isolert på virksomhetsstedet en bestemt tid eller slaktes innen 5 dager.

Hov- og klauvdyr (artikkel 20 til 35) kan ha vært inntil én godkjent og listeført oppsamlingsentral i tredjestaten før de importeres til EØS. Alle dyr skal merkes med et individuelt og visuelt identitetsmerke, med unntak av hest som skal merkes med microchip. Dyrene i forsendelsen skal ikke være vaksinert mot A-sykdommer, tuberkulose, brucellose, blåtunge eller visse C-sykdommer. Det stilles spesifikke tilleggskrav for tuberkulose og brucellose for visse arter.

Det opprinnelige virksomhetsstedet til hov- og klauvdyr skal ligge i et område med angitt størrelse hvor visse listeførte sykdommer ikke har forekommet en spesifisert periode (f.eks. storfebesetning ikke utbrudd av munn- og klauvsjuka i 30 km radius de siste 30 dagene). Virksomhetsstedet hester stammer fra kan alternativt oppfylle visse tilleggskrav dersom det har vært utbrudd av spesifiserte sykdommer (infeksiøs anemi, snive, virusencephalomyelitt, ondartet beskjelersyke og surra) innen angitte tidsperiode og område.

Opprinnelsesstaten til hov- og klauvdyr skal ha vært fri for visse sykdommer (munn- og klauvsjuka, kvegpest, rift valley fever, mykoplasma hos storfe, småfepest, saue- og geitekopper, smittsom pleuropneumonie hos geit, afrikansk svinepest, klassisk svinepest, lumpy skin disease, afrikansk hestepest, snive, surra og virusencephalomyelitt) i en angitt periode (12-36 måneder) og for spesifiserte arter. Videre kreves det at det i staten ikke vaksineres, eller ikke er vaksinert en viss periode, for visse sykdommer (munn- og klauvsjuka, rift valley fever, mykoplasma hos storfe, småfepest, saue- og geitekopper, smittsom pleuropneumonie hos geit, klassisk svinepest, lumpy skin disease, afrikansk hestepest og virusencephalomyelitt) for spesifiserte arter.

For visse sykdommer er det krav om at opprinnelsesstaten er fri for sykdommen uten vaksinasjon for en angitt art eller på grunnlag av at den tilfredsstillende spesielle krav (tuberkulose, brucellose, blåtunge og enzootisk bovin leukose, infeksiøs bovin rhinotrakeitt/infeksiøs pustulær vulvovaginit). For C-sykdommer er det krav om frihet for sykdommen eller et godkjent utryddelsesprogram for angitt art under visse vilkår. Hov- og klauvdyr skal komme fra et område der vaksinasjon mot A-sykdommer er begrenset etter angitte detaljer.

Etter ankomst til bestemmelsesstedet skal hov- og klauvdyr holdes på mottakerstedet i minst 30 dager. Hester som skal delta i konkurranser mm. er unntatt fra denne bestemmelsen.

Hov- og klauvdyr som importeres til lukkede virksomheter er unntatt fra de spesifikke dyrehelsekravene nevnt ovenfor. Disse dyrene må stamme fra en lukket virksomhet som er godkjent og listeført i EØS. Myndighetene i EØS-mottakerstaten må ha risikovurdert og gitt tillatelse til importen. Etter ankomst må dyrene holdes isolert på mottakerstedet i minst 6 måneder.

Fjørfe (artikkel 36 til 51) som importeres fra tredjestater skal tilfredsstillende spesifikke krav relatert til høypatogen fugleinfluensa (HPAI), Newcastle disease (ND), mykoplasma og salmonella. Det stilles spesifikke krav til vaksineringsprogram mot HPAI og ND for visse typer fjørfe. Slakte-, avls- og bruksfjørfe må være individuelt merket med nakkemerker eller microchip.

Opprinnelsesstedet skal være godkjent av myndighetene i avsenderstaten og ligge i et område med 30 km radius der det ikke har vært utbrudd av HPAI eller ND de siste 10 dagene. Det skal ikke ha vært tilfeller av lavpatogen fugleinfluensa (LPAI) på virksomhetsstedet de siste 21 dagene.

Opprinnelsesstaten skal ha overvåking for HPAI og ND. Dersom det vaksineres mot disse sykdommene stilles det spesifikke krav til vaksinasjonsprogrammet.

Ved import til EØS-stater med sykdomsfri status uten vaksinasjon for ND (Norge, Sverige og Finland) kreves det at fjørfeet ikke er vaksinert mot sykdommen, har vært isolert i 14 dager og har testet negativt serologisk for sykdommen. Det tillates at flokken rugeegg og daggamle kyllinger stammer fra kan være vaksinert under visse vilkår. Det samme gjelder fjørfe som blir importert direkte til slakt.

Etter ankomst bestemmelsesstedet skal fjørfeet holdes isolert på mottakerstedet i 6 uker eller til slaktetidspunktet dersom fjørfeet slaktes tidligere.

Det gjelder visse unntak for partier på færre enn 20 fjørfe eller rugeegg. Slike forsendelser trenger ikke stamme fra godkjent virksomhetssted, men de samme kravene til vaksineringsprogram og sykdomsfrihet i og rundt virksomhetsstedet gjelder.

Fugler i fangenskap (artikkel 53 til 62) og fjørfe er definert i AHL (artikkel 4 (9) og (10)). Fjørfe holdes etter definisjonen for følgende formål;

- produksjon av kjøtt, konsumegg eller andre produkter
- gjenoppbygging av fugleviltbestander
- oppdrett av fugler for produksjonstypene gitt i første strekpunkt

Fugler som holdes i fangenskap for andre formål defineres som «fugler i fangenskap». Dette er f.eks. fugler som holdes med henblikk på skuer, løp, utstillinger, konkurranser, oppdrett eller salg. Denne definisjonen er ny og er med på å tydeliggjøre hvilke bestemmelser som gjelder ved import av denne gruppen fugler fra tredjestater.

Fuglene skal være individuelt merket med fotring eller microchip. De skal ikke være vaksinert mot HPAI. Dersom de importeres til EØS-stater med sykdomsfri status uten vaksinasjon for ND (Norge, Sverige og Finland) stilles de samme kravene til isolasjon og testing som ved import av fjørfe.

For papegøyefugler stilles det spesifikke krav relatert til klamydia hos fugl.

Opprinnelsesstedet skal være godkjent av myndighetene i tredjestaten. Det skal også være underlagt kontroll av offentlig veterinær minst en gang i året. Ved import av fugler i fangenskap fra tredjestater skal det i en radius på 10 km ikke ha vært utbrudd av HPAI eller ND de siste 30 dagene.

Etter ankomst skal fugl i fangenskap isoleres i 30 dager i godkjent karantenestasjon under spesifikke vilkår.

Bier og humler (artikkel 63 til 72) kan importeres til EØS under spesifikke vilkår. Dronningbier kan importeres i et lukket dronningbur med maksimalt 20 arbeidsbier. Humler kan importeres i lukkede containere med maksimalt 200 voksne humler med eller uten dronning. Spesifikke krav til fôrmateriale og forpakning skal hindre introduksjon av smitte.

Opprinnelsesstedet til dronningbier skal ligge minst 100 km fra nærmeste utbrudd med Tropilaelaps-midd eller liten kubebille. Det skal også ligge i et område med minst 30 km radius der det ikke har vært utbrudd av lukket yngelrâte de siste 30 dagene. Humler skal stamme fra virksomhetssteder som driver miljømessig isolert produksjon og hvor det ikke er oppdaget liten kubebille.

Opprinnelsesstaten skal være fri for varroainfeksjoner dersom det importeres bier til en EØS-stat eller sone med varroafri-status.

Etter ankomst skal transportbur, arbeidsbier og medfølgende materiale inspiseres for liten kubebille og Tropilaelaps-midd. Kontaineren til humler skal destrueres senest når livssyklusen til humlene avsluttes.

Hund, katt og ilder (artikkel 73 til 78) som importeres kommersielt skal være identifisert med microchip, vaksinert mot rabies etter spesifikke bestemmelser og tilfredsstillende krav om titertest for antistoffer mot rabiesvirus. EØS-stater med sykdomsfri status for revens dvergbendelorm, bl.a. Norge, kan i tillegg kreve behandling mot denne parasitten ved import av hunder. Kravet om titertest gjelder ikke for import fra tredjestater listeført i forordning (EU) nr. 577/2013. Det gjelder også visse unntaksbestemmelser for import av hunder, katter eller ildere direkte til lukkede virksomheter eller godkjente karantenevirksomheter.

Opprinnelsesstaten skal ha bestemmelser om kontroll av rabies, inkludert importbestemmelser, som minimerer risiko for smitte til hund, katt og ilder.

Bestemmelser for ikke-kommersiell forflytning av hund, katt og ilder fra tredjestater gis i AHL del VI. Forordning (EU) nr. 576/2013 vil fortsette å være gyldig til 21. april 2026. Kommisjonen vil utarbeide nytt underliggende regelverk på dette området innen denne dato.

Del III

Bestemmelser om formeringsmateriale fra landdyr (Artikkel 79 til 119)

Egg, sæd og embryo fra landdyr benevnes formeringsmateriale som en fellesbetegnelse. Forsendelser av formeringsmateriale som importeres fra tredjestater skal stamme fra dyr som ikke viser tegn til smittsom sykdom ved innsamling av materialet og som ikke stammer fra virksomhetssteder underlagt restriksjoner grunnet dyrehelse.

Formeringsmateriale fra hov- og klauvdyrene storfe, småfe, gris og hest (artikkel 79 til 97).

Donordyrene skal ha oppholdt seg i tredjestaten minst 6 måneder før innsamling og de siste 30 dagene på virksomhetsstedet. De skal ikke ha hatt kontakt med dyr fra andre virksomhetssteder og

ikke ha vært benyttet til naturlig parring. Dyrene skal være identifisert iht. gitte bestemmelser og oppfylle de utfyllende kravene gitt i underliggende rettsakter til AHL om formeringsmateriale.

Opprinnelsesstedet skal ikke ligge i et område med restriksjoner på grunn av A-sykdom hos hov- eller klauvdyr eller hvor det har vært utbrudd av D-sykdom hos hov- eller klauvdyr.

Formeringsmateriale må komme fra godkjente virksomhetssteder for formeringsmateriale (sædstasjoner, embryoinnsamlingsgrupper, embryoproduksjonsgrupper, behandlingsstasjoner eller lagringsstasjoner) som oppfyller utfyllende krav fastsatt i underliggende rettsakter til AHL om formeringsmateriale.

Formeringsmateriale skal være merket med spesifikk informasjon og være samlet inn, produsert, behandlet og lagret etter utfyllende bestemmelser i underliggende rettsakter til AHL om formeringsmateriale. Materialet skal transporteres i en lukket kontainer som er merket, forseglet, vasket og desinfisert før bruk, eller i en engangskontainer. Den skal være fylt med kryogenisk stoff (f.eks. flytende nitrogen) som ikke er tidligere brukt til annet formeringsmateriale. Hermetisk forseglede strå/pakker fra ulike arter kan transporteres sammen. Alternativt skal produkter fra ulike dyr være adskilt i ulike avdelinger. Alt formeringsmateriale i en forsendelse må komme fra samme virksomhetssted.

Oksesæd skal i tillegg stamme fra dyr som, før de ble tatt inn på sædstasjonen, ikke har vært holdt på virksomhetssteder med lavere helsestatus for sykdommene tuberkulose, brucellose, EBL eller IBR/IPV.

Rånesæd skal i tillegg stamme fra dyr som, før de ble tatt inn på sædstasjonen, ikke har vært holdt på virksomhetssteder der Aujeszky's disease/pseudorabies (AD) er oppdaget de siste 12 månedene eller hvor det har vært utbrudd av brucellose iht. utfyllende bestemmelser gitt i underliggende rettsakter til AHL om formeringsmateriale. Donordyrene skal holdes på virksomhetssteder som har vært frie for brucellose minst 3 måneder før dyrene ble tatt inn. De siste 30 dagene før innsamling, skal det ikke ha vært oppdaget AD på virksomhetsstedet. Dyret skal i tillegg ikke være vaksinert mot porcint respiratorisk og reproduktivt syndrom (PRRS), stamme fra et virksomhetssted som ikke vaksinerer mot PRRS og hvor det de 3 siste månedene ikke er oppdaget PRRS.

Formeringsmateriale fra småfe skal i tillegg stamme fra dyr som ikke har vært holdt på eller hatt kontakt med dyr fra et virksomhetssted med restriksjoner grunnet brucellose. Småfesæd skal i tillegg stamme fra dyr som, før de ble tatt inn på sædstasjonen, ikke stammer fra et virksomhetssted som har vært pålagt forflytningsrestriksjoner grunnet brucellose.

Formeringsmateriale fra hest skal i tillegg stamme fra dyr som ikke er vaksinert mot A-sykdommer eller levende vaksiner mot blåtung. De skal stamme fra et område som oppfyller krav til frihet for eller spesifikke vilkår for visse sykdommer.

Import av formeringsmateriale til lukkede virksomheter i EØS er tillatt fra listeførte lukkede virksomheter i tredjestater på visse vilkår. *Donordyrene* skal ikke komme fra virksomhetssteder underlagt restriksjoner grunnet A-sykdommer eller nye sykdommer. Det skal ikke ha vært tilfeller av D-sykdommer de siste 30 dagene før innsamlingen av materialet og dyrene skal ha oppholdt seg på virksomhetsstedet minst 30 dager. Dyrene skal ha blitt undersøkt av virksomhetsveterinæren og ikke vise tegn til D-sykdommer på innsamlingsdagen. Videre skal dyrene være identifisert etter gitte krav og ikke ha vært brukt til naturlig avl de siste 30 dagene før høstingen.

Formeringsmateriale skal merkes etter spesifikke bestemmelser og transporteres etter spesifikke krav. Transporten skal skje direkte til den lukkede virksomheten som er mottaker.

Rugeegg fra fjørfe og fugler i fangenskap (artikkel 98 til 116) skal ikke ha hatt kontakt med fjørfe, fugler i fangenskap eller rugeegg som ikke skal sendes til EØS, eller har lavere helsestatus, fra de lastes til de ankommer EØS. Rugeeggene må ikke transporteres i, lastes av eller lastes om i ikke-listeførte tredjestater under transporten. Visse unntak gjelder ved transport til sjøs eller i lufta

og ved uforutsette hendelser under visse vilkår. Rugeegg fra fjørfe skal merkes med spesifisert informasjon.

Til *opprinnelsesflokk* stilles det spesifikke krav om oppholdstid og sjukdomsfrihet for HPAI, LPAI, ND, Mykoplasma og Salmonella. Flokken skal være overvåket for HPAI. Dersom flokken er vaksinert mot HPAI eller ND, stilles det spesifikke krav til vaksintype og vaksinetidspunkt. Flokken skal inspiseres klinisk av en offentlig veterinær senest 24 timer før opplasting.

Dersom *rugeegg* fra fjørfe skal importeres til en EØS-stat med sykdomsfri status uten vaksinasjon for ND (Norge, Sverige og Finland) skal rugeeggene stamme fra en flokk som enten ikke er vaksinert mot ND eller er vaksinert mot ND etter visse krav. Ved utbrudd av HPAI eller ND i opprinnelsestredjestaten, så skal Kommisjonen underrettes og virusisolater skal sendes til EUs referanselaboratorium.

Etter ankomst skal rugeeggene transporteres direkte fra ankomststed til mottakersted. Det stilles spesifikke krav til utruging og oppholdstid på rugeriet etter klekking.

Forsendelser på færre enn 20 rugeegg fra fjørfe, unntatt strutsefugl, er unntatt kravet om å komme fra godkjent virksomhetssted og visse helsekrav. Patogenfrie rugeegg er også unntatt visse helsekrav.

Del IV

Bestemmelser om animalske produkter (artikkel 120 til 165)

Generelle bestemmelser om animalske produkter (artikkel 120-123)

Animalske produkter som er produsert under en periode hvor tredjestaten eller området for opprinnelsen er omfattet av dyrehelsemessige beskyttelsestiltak kan ikke importeres. Det samme gjelder dersom importtillatelsen for produktet er suspendert.

Med unntak av ferske- eller rå produkter, stilles det krav til spesifikk behandling av animalske produkter ved import fra tredjestater. Type produkt som kan importeres og krav til behandling før import vil bli fastsatt i en underliggende gjennomføringsforordning til AHL del V som også listefører tredjestater. Etter behandling må produktet håndteres og pakkes slik at krysskontaminering unngås. Transporten til EØS skal ivareta dyrehelsestatus for produktet. Produktet skal ikke ha hatt kontakt med dyr eller andre produkter som ikke tilfredsstillter dyrehelsemessige krav for import fra tredjestater.

Ferskt kjøtt (artikkel 124 til 146) som skal importeres fra tredjestater til EØS, skal ikke ha kommet i kontakt med ferskt kjøtt som ikke oppfyller importkravene verken under slakting eller eventuell stykking. Holdte dyr skal ante-mortem kontrolleres av offentlig veterinær tidligst 24 timer før slakt og post-mortem kontrolleres direkte etter slakt.

Opprinnelsesdyret skal ikke ha hatt kontakt med dyr av lavere helsestatus under avliving. Skrotter av vilt som avlives på stedet skal transporteres direkte til slakteri eller viltbehandlingsanlegg. Avlivingen skal foregå minst 20 km fra grensen til en ikke-listeført tredjestat. Ferskt kjøtt kan stamme fra alle arter av holdte hov- og klauvdyr, men bare visse arter av ville hov- og klauvdyr. Opprinnelsesdyret må ha oppholdt seg i tredjestaten og på virksomhetsstedet en viss tid. Dyret skal i en periode ha vært uten kontakt med andre dyr av lavere helsestatus. Ferskt kjøtt fra svin kan kun importeres fra tredjestater dersom grisen har blitt holdt adskilt fra ville hov- og klauvdyr siden fødsel. Ferskt kjøtt fra fjørfe skal enten stamme fra dyr som har vært holdt i opprinnelsesstaten siden klekking eller er importert til staten under minst like strenge krav som de som gjelder for import til EØS.

Det opprinnelige virksomhetsstedet må de siste 30 dager før slakt ikke ha hatt utbrudd av bestemte sykdommer innen en radius av 10 km. De siste 12 månedene skal det ikke ha blitt vaksinert mot munn- og klauvsjuka på virksomhetsstedet.

Opprinnelsesstaten må ha vært fritt for spesifikke sykdommer en viss tid og ha hatt vaksinasjonsforbud for visse sykdommer. Dersom det vaksineres mot HPAI eller ND stilles det spesifikke krav til vaksine, vaksinasjonsrutine og overvåkning.

Kjøttprodukter og pølseskinn (artikkel 147 til 152) skal være framstilt av ferskt kjøtt fra tredjestaten der kjøttproduktet lages, en annen listeført tredjestat eller en EØS-stat. Kjøttprodukter som ikke krever risikoreduserende behandling, skal være laget av ferskt kjøtt som tilfredsstillende alle krav til import. Kjøttprodukter som krever risikoreduserende behandling, skal være behandlet etter spesifisert metode for produkt og opprinnelsesart.

Dersom kjøttproduktet er satt sammen av kjøtt fra flere arter skal den strengeste behandlingsmetoden benyttes dersom kjøttproduktet behandles etter produksjon. Alternativt kan det ferske kjøttet av ulike arter behandles hver for seg etter spesifisert metode.

Opprinnelsesdyret til det ferske kjøttet som kjøttproduktet er framstilt av skal komme fra et virksomhetssted og område der det ikke har vært utbrudd av A-sykdommer i en viss periode. Ved import til en EØS-stat med sykdomsfri status uten vaksinasjon for ND (Norge, Sverige og Finland), skal fjørfekjøttprodukter være framstilt av ferskt kjøtt fra fjørfe som ikke har vært vaksinert med levende vaksine mot ND.

Rå melk, råmelk, råmelkprodukter og melkeprodukter (artikkel 153 til 157) som ikke er behandlet med risikoreduserende tiltak må stamme fra storfe, sauer, geiter, bøfler eller kamelider. Den ferske melka brukt til framstilling av melkeprodukter må oppfylle importkrav og stamme fra tredjestaten der melkeproduktet framstilles, en annen listeført tredjestat eller en EØS-stat.

Melkeprodukter fra tredjestater med utbrudd av munn- og klauvsjuka de siste 12 månedene skal behandles med spesifikke risikoreduserende tiltak. Dersom melkeproduktet er laget av melk fra flere arter, må det behandles etter den strengeste behandlingsmetoden iht. art dersom behandlingen skjer etter miksing. Alternativt kan den ferske melka behandles etter sin respektive behandlingsmetode før miksing.

Opprinnelsesstaten for fersk melk, råmelk eller råmelkprodukter skal ikke ha hatt utbrudd av munn- og klauvsjuka eller kveggpest de siste 12 måneder. Opprinnelsesdyrene skal ikke ha blitt vaksinert mot munn- og klauvsjuka før melking, og skal ha oppholdt seg i tredjestaten i minst 3 måneder. Produktet må stamme fra storfe, sauer, geiter, bøfler eller kamelider.

Egg og eggprodukter (artikkel 158 til 161) kan importeres fra listeførte tredjestater som har overvåkningsprogram for HPAI etter spesifiserte kriterier eller OIE-standard. Det opprinnelige *virksomhetsstedet* og området i 10 km radius rundt denne, skal ikke ha hatt utbrudd av HPAI eller ND de siste 30 dagene før innsamling av eggene. Eggprodukter kan også importeres selv om det har vært utbrudd av HPAI eller ND i en 10 km radius rundt virksomhetsstedet, men da kreves det at de gjennomgår en spesifikk risikoreduserende behandling.

Bearbeidete animalske produkter i sammensatte produkter (artikkel 162 og 163) med kort holdbarhet kan importeres dersom *opprinnelsesstaten* er listeført for dyrearten som produktet stammer fra og produktene tilfredsstillende importkrav.

Sammensatte produkter med lang holdbarhet som inneholder melk- og/eller eggprodukter kan importeres dersom de bearbeidete produktene er behandlet iht. spesifiserte krav.

Spesielle bestemmelser om import av produkter til personlig forbruk (artikkel 164 og 165) er utarbeidet for morsmelkerstatning, spedbarnsmat og spesiell mat av medisinske grunner. Disse produktene kan importeres til EØS dersom de er til eget forbruk, ikke overstiger 2 kg, ikke må lagres kjølig før de åpnes og er pakket i original emballasje slik de selges. Import av produkter til personlig forbruk reguleres også av forskrift om offentlig kontroll for å sikre etterlevelse av regelverket for mat, fôr, plantevernmidler, dyrehelse og dyrevelferd (kontrollforskriften) som gjennomfører forordning (EU) nr. 2017/625.

Del V

Bestemmelser om akvatiske dyr og deres produkter (artikkel 166 til 175)

Akvatiske dyr omfatter her alle livsstadier av akvatiske dyr samt deres produkter. Viltlevende akvatiske dyr og deres produkter, som er landet fra fartøyer for direkte konsum, er likevel ikke omfattet. (Del I, artikkel 1 nr. 6).

Offentlig veterinær i avsenderstaten skal klinisk undersøke forsendelser av akvatiske dyr senest 72 timer før avsendelse (artikkel 166).

Forsendelser av akvatiske dyr og produkter av disse skal transporteres direkte fra opprinnelsesvirksomheten til mottakervirksomheten i EØS. Transportkontainer eller brønnbåt skal være vasket og desinfisert før lasting og avreise. Når bytte av vann under transport i listeført tredjestat er nødvendig, må det skje på spesielle vannbyttepunkter på land, eller minst 10 km fra nærmeste akvakulturanlegg ved transport med brønnbåt. Transportøren må også sikre at helsestatusen ikke forringes under transporten gjennom kontakt med dyr eller produkter av lavere helsestatus. Det må ikke foretas omlasting av forsendelsen eller bytte av vann i en ikke-listeført tredjestat.

Akvatiske dyr, herunder levende akvatiske dyr for humant konsum, som transporteres helt eller delvis sjøveien, skal følges av en erklæring vedlagt helsesertifikatet, undertegnet ved ankomst av skipsfører. Erklæringen skal inneholde informasjon om anløpte havner og bekrefte at de dyrehelsemessige kravene til transport er oppfylte, som nærmere angitt i artikkel 168.

Alle typer forsendelser skal være merket på utsiden av kontaineren, eller ved transport med brønnbåt, angitt i båtens skipsmanifest med henvisning til helsesertifikatet. Minimumskrav til videre innhold av merkingen fremgår av artikkel 169.

Opprinnelsesstaten, sonen eller segmentet må ha sykdomsfri status for listeførte A- og B-sykdommer. Tilsvarende status kreves også for C-sykdommer, hvis mottakerstaten har sykdomsfri status eller har et godkjent utryddelsesprogram. Kravet om sykdomsfri status for C-sykdommer i avsenderstaten, sonen eller segmentet gjelder uansett hvis dyrene skal slippes ut i naturen.

Når mottakerstaten i EØS har sykdomsfri status for en ikke listefør sykdom (nasjonale tiltak iht. artikkel 226 i AHL), må forsendelsen komme fra en tredjestat eller område med tilsvarende status (artikkel 175).

Det stilles videre krav om at listeførte arter av akvatiske dyr ikke skal være vaksinert mot A- eller B-sykdommer. Dette gjelder også for C-sykdommer hvis mottakerstaten har sykdomsfri status eller et godkjent utryddelsesprogram (artikkel 170).

Enkelte forsendelser kan unntas kravet om i sykdomsfrihet i opprinnelsesstaten (artikkel 172-173). Dette gjelder;

- akvatiske dyr og deres produkter som skal til næringsmiddelforetak som gjennomfører tiltak for å bekjempe sykdom hos akvatiske dyr
- akvatiske dyr som i forskningsøyemed sendes til godkjente lukkede anlegg
- ville akvatiske dyr som har vært i en godkjent karantene
- bløtdyr og krepsdyr beregnet på konsum og som er merket og emballert for dette i samsvar med forordning (EF) nr. 853/2004. De skal i tillegg ikke være levedyktige, være beregnet på videre tilvirkning uten midlertidig lagring, eller omsettes direkte for konsum i salgsemballasje
- import av slaktet og sløyet fisk for konsum

Etter import skal forsendelsen transporteres direkte til mottaksvirksomheten og håndteres forsvarlig slik at naturlige vannmasser ikke forurenses. Importerte levende dyr skal ikke slippes ut i naturen uten godkjenning av myndighetene i mottakerstaten. Transportvannet fra forsendelser med akvatiske dyr og deres produkter skal også håndteres forsvarlig slik at spredning av eventuell smitte forhindres (artikkel 174).

Del VI

Bestemmelser om transitt og tilbakeførelse til EØS (artikkel 176-183)

Forsendelser kan gå i transitt gjennom EØS eller tilbakeføres til EØS dersom de oppfyller alle dyrehelsekrav for import fra tredjestater til EØS. Det samme gjelder forsendelser som oppfyller risikoreducerende krav som skal fastsettes i en underliggende gjennomføringsforordning til AHL

del V som også omhandler listeføring av tredjestater. De risikoreduserende kravene skal være basert på kriteriene for listeføring av tredjestater (AHL artikkel 230), type forsendelse, geografiske forhold, etablerte handelsruter og andre relevante risikofaktorer.

Særskilte krav for tilbakeførsel av hestedyr gjør at registrerte dyr av hestefamilien kan tilbakeføres til EØS etter midlertidig eksport til listeførte tredjestater. Ett av vilkårene for dette er at oppholdet utenfor EØS ikke har vart i mer enn 90 dager. Andre vilkår er at hestene har blitt holdt isolert i tredjestaten, unntatt når de har deltatt i konkurranser, løp o.l. Videre må hestene kun ha oppholdt se i tredjestater som tilhører samme sanitærgruppe. En ny bestemmelse gir unntak fra det sistnevnte vilkåret for hester som kun har deltatt i bestemte konkurranser eller løp på høyt nivå.

Bestemmelser om håndtering av forsendelser som avvises av tredjestater har vært mangelfulle i tidligere EØS-regelverk. Utkastet til forordning gir tydelige vilkår for når slike forsendelser kan tilbakeføres til EØS-staten de ble utført fra.

Generelle krav som gjelder for enhver forsendelse som tilbakeføres, er at forsendelsen må følges av det originale helsesertifikatet og en offisiell erklæring som angir årsaken til tilbakeførselen. Hvis forseglingen til forsendelsen ikke har vært brutt kan driftsansvarlig stå for denne erklæringen. Myndighetene i mottakerstaten må bekrefte at de aksepterer tilbakeførselen og angi forsendelsens destinasjon. Transporten tilbake skal overvåkes.

Tilbakeførsel av levende dyr godtas bare fra listeførte tredjestater. Dyrene skal ikke ha vært i transitt gjennom en ikke-listeført tredjestat.

Det er også åpnet for tilbakeførsel av forsendelser fra ikke-listeførte tredjestater. I tillegg til de generelle bestemmelsene gjelder da tilleggskrav for å redusere dyrehelserisikoen. Tilleggskravene avhenger av type forsendelse og risiko.

Del VII Overgangs- og sluttbestemmelser

En rekke EØS-rettsakter oppheves når denne forordningen trer i kraft i EU 21.04.2021.

Vedleggene

Forordningen har vedlegg I til XXX. Disse omhandler følgende krav til tredjestater som ønsker å innføre forsendelser til EØS:

Vedlegg I – Meldepliktige sykdommer for landdyr og akvatiske dyr

Vedlegg II – Minimumskrav til overvåkningsprogram for listeførte og ikke-listeførte sykdommer i tredjestater

Vedlegg III-XXI – Spesifikke krav ved import av levende landdyr

Vedlegg XXII – Spesifikke krav ved import av rugeegg

Vedlegg XXIII-XXVIII – Spesifikke krav ved import av animalske produkter

Vedlegg XXIX – Angir mottagelige arter for ikke listeførte sykdommer, som medlemsstatene har opprettet nasjonale tiltak ovenfor iht. AHL artikkel 226

Vedlegg XXX – Angir under hvilke betingelser vektorarter skal ansees å være vektorer

§ 3 og 4 Gjennomføring av IA-tredjestatslister og IA-helsesertifikater

Disse paragrafene vil gjennomføre kommende gjennomføringsforordninger under AHL del V som omhandler lister over tredjestater, spesifikke behandlingsmetoder for visse produkter og helsesertifikater som skal ledsage forsendelsene ved import fra tredjestater. Disse forordningene er per dags dato ikke utarbeidet. Forordningene vil bli gjennomført «som sådanne». Se beskrivelse av denne gjennomføringsmetoden nedenfor.

§ 5 Hel eller delvis oppheving av forskrifter

AHL og underliggende regelverk opphever tidligere EØS-regelverk. Bestemmelser fra dette EØS-regelverket er gjennomført i en rekke ulike norske forskrifter. Gjennomføringen av AHL med underliggende regelverk medfører derfor at en rekke forskrifter må helt eller delvis oppheves.

Under har vi listet opp hvilke forskrifter som helt eller delvis må oppheves med bakgrunn i forordningen som høres i denne høringen. Når AHL og alt det underliggende regelverket er hørt, vil disse opphevingene samles i en egen endringsforskrift.

Forskrifter som helt eller delvis oppheves med bakgrunn i del V av AHL og underliggende forordninger

Landdyr:

- Forskrift 23. juli 2010 nr. 1137 om import fra tredjestater av visse levende dyr, bier, humler og ferskt kjøtt av visse dyr.
- Forskrift 20. februar 2004 nr. 464 om dyrehelsemessige vilkår for import og eksport av levende dyr, sæd, egg og embryo.
- Forskrift 10. september 2009 nr. 1186 om import av tilberedt kjøtt, kjøttprodukter, behandlede mager, blærer og tarmer fra tredjestater.
- Forskrift 11. mars 2013 nr. 269 om dyre- og folkehelsemessige betingelser ved import, transitt og mellomlagring av melk og melkeprodukter fra tredjestater.
- Forskrift 28. mai 2008 nr. 577 om import og transitt av ferskt kjøtt av viltlevende haredyr, visse viltlevende landpattedyr og oppdrettskanin fra tredjestater.
- Forskrift 22. desember 2008 nr. 1624 om særlige hygieneregler for næringsmidler av animalsk opprinnelse.
- Forskrift 13. august 1999 nr. 1074 om dyrehelsemessige betingelser for omsetning og import av visse animalske produkter til konsum
- Forskrift 9. september 2005 nr. 1045 om generelle dyrehelsemessige betingelser for produksjon, bearbeiding, omsetning og import fra tredjeland av næringsmidler av animalsk opprinnelse til konsum.
- Forskrift 31. desember 1998 nr. 1488 om dyrehelsemessige vilkår for innførsel og utførsel av dyr av hestefamilien.
- Forskrift 19. juli 2010 nr. 1135 om import og transitt av fjørfe og visse fjørfeprodukter fra tredjestater.
- Forskrift 14. mars 2005 nr. 232 om dyrehelsemessige vilkår for innførsel og utførsel av småfe.
- Forskrift 25. mars 2002 nr. 305 om dyrehelsemessige betingelser for innførsel og utførsel av storfe.
- Forskrift 25. mars 2002 nr. 304 om dyrehelsemessige betingelser for innførsel og utførsel av svin.
- Forskrift 31. desember 1998 nr. 1477 om dyrehelsemessige betingelser for import og eksport av sæd, egg og embryoer fra visse dyrearter.
- Forskrift 17. juli 2003 nr. 972 om dyrehelsemessige vilkår for produksjon, import, eksport og bruk av rånesæd.
- Forskrift 6. oktober 2003 nr. 1242 om dyrehelsemessige vilkår for produksjon, lagring, import og eksport av oksesæd.
- Forskrift 31. desember 1998 nr. 1468 om dyrehelsemessige betingelser for import og eksport av embryo av storfe.
- Forskrift 14. juli 2004 nr. 1123 om dyrehelsemessige betingelser for innførsel av hundesæd til Norge.

Akvatiske dyr:

- Forskrift 17. juni 2008 nr. 819 om omsetning akvakulturdyr, forebygging og bekjempelse av smittsomme sykdommer hos akvatiske dyr
- Forskrift 17. juni 2008 nr. 820 om transport av akvakulturdyr
- Forskrift 18. januar 2011 nr. 60 om ytterligere krav til transport, omsetning og import av akvakulturdyr og produkter av disse

Nytt sammenliknet med gjeldende regelverk om import fra tredjestater

Kravet om at alle forsendelser må ledsages av et helsesertifikat videreføres. En ny bestemmelse fastsetter en generell gyldighet av helsesertifikatene på 10 dager. For transporter sjøvegen tilkommer tiden som medgår til reisen.

De spesifikke dyrehelsekravene ved import av forsendelser fra tredjestater knyttes til listeførte sykdommer gitt i artikkel 5 og vedlegg II av AHL som endret av forordning (EU) 2018/1629. For landdyr finnes det ingen spesifikke krav for sykdommer som ikke er listeført.

For akvatiske dyr derimot vil det være mulig å stille krav til sykdomsfri status i avsenderstaten for sykdommer under nasjonale tiltak iht. forordningens artikkel 175. Dette vil være en videreføring av artikkel 43 i fiskehelsesdirektivet og gjelde for sykdommer som blant annet Salmonid alphavirus (SAV), Bacterial kidney disease (BKD), Infectious pancreatic necrosis (IPN) og *Gyrodactylus salaris*.

Det stilles krav om jevnlig dyrehelsebesøk på virksomhetsstedet i listeførte tredjestater som holder landdyr eller akvakulturdyr. Vi kjenner dette kravet i gjeldende regler for akvatiske dyr innenfor EØS.

En ny bestemmelse for landdyr stiller krav om oppholdstid i opprinnelsesstaten og det opprinnelige virksomhetsstedet, og til opprinnelsesdyret av formeringsmateriale og animalske produkter. Krav til sykdomsfrihet på det opprinnelige virksomhetsstedet ved import av levende dyr videreføres, men dette er begrenset til de listeførte sykdommene. Tidligere var det et krav om at hestedyr ikke skulle komme fra virksomhetssteder med smittsom sykdom, dette begrenses nå til listeført sykdom.

Videre medfører begrensingen om at de spesifikke importkravene kun knyttes til listeførte sykdommer til at tidligere importkrav relatert til sykdommene;

- mædi, pulmonær adenomatose og mykoplasma hos småfe,
- trikionose hos svin,
- vesikulær stomatitt hos storfe og småfe og
- krim-kongofeber hos strutsefugl

faller bort. Sykdommene infeksjøs laryngotrakeitt (ILT) og aviær rhinotrakeitt (ART) har ikke tidligere vært regulert i EØS-bestemmelser og blir heller ikke regulert av AHL. Når det gjelder Norges salmonellagaranti for levende fjørfe og produkter derav vil Mattilsynet jobbe for at denne blir videreført.

Akvariedyr er ikke særskilt omtalt i AHL eller dette underliggende regelverket, slik vi kjenner det fra fiskehelsesdirektivet. For kommersiell import av akvariedyr fra tredjestater vil tilsvarende regler som for andre akvatiske dyr gjelde. Sykdommen Koi herpesvirus som særlig er aktuell for akvariedyr er i nytt regelverk «nedgradert» til en kategori E-sykdom alene. For en sykdom kategorisert som bare kategori E gjelder krav om at den skal overvåkes, men det stilles ikke dyrehelsemessige krav til forsendelser for sykdommen, hverken ved forflytninger innenfor EØS eller ved import fra tredjestater. De generelle kravene om at dyrene skal være klinisk friske, og ikke komme fra anlegg under utryddelse av sykdom eller under restriksjoner vil likevel gjelde.

Perioden for midlertidig eksport av hester til tredjestater forlenges fra 30 til 90 dager. En egen kategori for konkurransehester gis visse unntak fra importbetingelsene under særskilte vilkår.

Utkastet til rettsakt regulerer tilbakeførsel av avviste forsendelser ved eksport. Forsendelsen skal følges av originalt helsesertifikat og en bekreftelse fra returstaten på mottak og angivelse av endelig destinasjon. Videre skal transporten tilbake overvåkes. Dette er nye og konkrete krav som ikke har vært omfattet av tidligere regelverk.

For visse typer forsendelser og på bestemte vilkår åpnes det også for tilbakeførsel fra ikke-listeført tredjestat. Forutsetningen er da at forsendelsen har original forsegling intakt.

Tilgrensende regelverk/forvaltningsområder

Forskriftsutkastet grenser til bestemmelsene om offentlig kontroll ved import av forsendelser fra tredjestater. Dette er regulert i forskrift om offentlig kontroll for å sikre etterlevelse av regelverket for mat, fôr, plantevernmidler, dyrehelse og dyrevelferd (kontrollforskriften) som gjennomfører forordning (EU) nr. 2017/625. Bestemmelsene i kontrollforskriften retter seg primært mot Mattilsynet.

Et grunnleggende prinsipp for å unngå introduksjon av smitte er at bestemmelsene for import fra tredjestater skal være like strenge som bestemmelsene for forflytninger innad i EØS. Derfor er forskriftsutkastet også nært knyttet til disse bestemmelsene, som er gitt i AHL del IV om registrering, godkjenning, sporbarhet og forflytninger, med underliggende forordninger.

Gjennomføring av DA-import fra tredjestater til norsk rett

AHL er et regelverk i flere nivåer, hvor AHL har høyest rang. DA-import fra tredjestater er et underliggende regelverk med utfyllende bestemmelser, som må lese og tolkes i sammenheng med bestemmelsene i AHL. Ved eventuell motstrid mellom bestemmelser i AHL og bestemmelser i underliggende regelverk, vil bestemmelsene i AHL ha forrang. Våre nasjonale bestemmelser vil ved eventuell motstrid med forordningene ha «lavest» rang, det følger av EØS-loven § 2 og matloven § 33, siste ledd.

Forskriftsutkastet gjennomfører en forordning. Forordningsformen velges av EU i tilfeller når man har behov for at regelverket skal gjelde likelydende i hele EØS-området. Forordningene gjelder direkte i alle EUs medlemsstater, men må gjøres til del av norsk rettsorden. På grunn av behovet for likelydende regelverk stiller EØS-avtalen strenge krav til gjennomføringen, nemlig at forordningen «som sådan» gjøres til en del av avtalepartenes interne rettsorden, jf. EØS-avtalen art. 7. I Norge er «henvisningsteknikken» valgt for å ivareta dette kravet. Dette innebærer at den forskriftsteksten som vedtas, fastsetter at vedkommende forordning, i EØS-tilpasset form, skal gjelde som forskrift, uten at teksten der EØS-tilpasningene er innarbeidet, formelt vedtas som forskrift.

Denne metoden innebærer at rettigheter og plikter ikke kan leses direkte ut av forskriften. Brukere må gå til selve forordningsteksten for å finne dem. For å lette tilgjengeligheten, er forordningsteksten lagt ved høringen her. I forbindelse med kunngjøring av forskriften, vil Mattilsynet sørge for at forordningsteksten også blir å finne i tilknytning til forskriften.

Konsekvensutredning

I høringsbrevet til dyrehelseforskriften har vi gitt en overordnet konsekvensutredning, om hvilken betydning det nye regelverket får for dyrehelse og vist til at endringen i hovedsak er av teknisk og juridisk art, med få materielle endringer. Dyrehelseforskriften som gjennomfører AHL, har som overordnet formål å redusere risiko ved handel med forsendelser. Dette ved å fastsette bestemmelser som skal redusere spredning av dyresykdommer, se mer under bakgrunn.

Når det gjelder hva konsekvensutredningen vil omfatte, så vil det være en vurdering av det faglige innholdet av nye materielle bestemmelser og deres administrative og økonomisk konsekvenser i forhold til gjeldende rett. Konsekvensutredningen vil derfor være nært knyttet til avsnittet ovenfor om «Nytt sammenliknet med gjeldende regelverk om import fra tredjestater». Siden eksport ikke er omfattet av EØS avtalen, vil eksport fra Norge til tredjestater ikke bli omtalt.

En ny bestemmelse om gyldighet av helsesertifikater forenkler og standardiserer bestemmelsene. Dette vil gjøre det lettere for den som ønsker å innføre forsendelser fra tredjestater. En faglig vurdering av denne endringen er at dette kan slå uheldig ut for visse forsendelser, men at det er positivt for andre.

Alle de spesifikke dyrehelsekravene ved import fra tredjestater er knyttet til listeførte sykdommer. Dette medfører at det for landdyr ikke kan stilles spesifikke krav for sykdommer som ikke er listeført. Ved å videreføre eller etablere nasjonale utryddelsesprogram for noen av disse sykdommene, vil Mattilsynet utrede mulighetene for å kunne isolere landdyr ved import.

For akvatiske dyr vil det derimot være mulig å stille krav om sykdomsfri status i avsenderstaten for ikke listeførte sykdommer på bakgrunn av nasjonale tiltak iht. AHL artikkel 226. Dette vurderes som positivt med tanke på å kunne ivareta dyrehelsen hos akvatiske dyr i Norge.

På grunn av en endret kategorisering av listeførte sykdommer for akvatiske dyr i AHL, vil Koi herpesvirus (KHV) få en «nedgradering» i forhold til dagens regelverk. I nytt regelverk er KHV en kategori E-sykdom jamført med dagens kategorisering som en ikke-eksotisk sykdom. En sykdom kategorisert som bare E innebærer at den ikke er omfattet av tiltak for å hindre sykdomsspredning, men det stilles krav om at den overvåkes med derav følgende melde- og rapporteringsplikt. Da denne sykdommen bare er relevant for import av akvariefisk, og vi ikke har nasjonal sykdomsfri status for KHV, vil denne endringen ha begrensede konsekvenser for Norge. I tilfelle det i fremtiden oppstår et behov for å regulere denne sykdommen strengere er Kommisjonen også gitt hjemmelsgrunnlag i AHL til dette.

Krav til tredjestaten om overvåkning, melding, rapportering og dyrehelsebesøk reduserer risikoen for smitte ved import fra tredjestater. Dette vurderes som gode smitteforbyggende tiltak. Det samme gjør krav om oppholdstid på virksomhetsstedet og tredjestaten det eksporteres fra når det gjelder levende landdyr.

For alle dyr er det krav om at de ved import fra tredjestat ikke skal ha symptomer på sykdom og ikke komme fra virksomhetssteder der det forekommer listeførte sykdommer. For hest er dette en lemping i forhold til gjeldende bestemmelser, fordi det ikke lenger vil være krav om at hester skal komme fra virksomhetssteder uten smittsomme sykdommer, kun listeførte sykdommer. Endringen medfører en viss grad av bekymring, men da import av hest fra tredjestater til Norge ikke er omfattende, vurderer vi at risikoen for import av smitte allikevel er begrenset.

Forlengelsen av perioden for tilbakeførsel av hest fra 30 til 90 dager mener vi ikke å utgjøre noen smitterisiko av betydning. Slik tilbakeførsel er svært begrenset fordi den benyttes kun av konkurransehester i eliteklassen der smittebeskyttelsen er svært god.

Unntaket fra krav om titer-test for rabies ved kommersiell import av hund, katt og ilder fra listeførte tredjestater skaper en bekymring når det gjelder import av gatehunder. Det er allikevel begrenset omfang av slik import da de fleste gatehundene som tas inn i Norge stammer fra andre EØS-stater.

Videre vurderer vi det som positivt at det er utformet enhetlige bestemmelser om hvordan forsendelser som avvises av tredjestater ved eksport skal tilbakeføres.

Tall fra Trade Control and Export System (TRACES) viser at det i 2018 og 2019 ble importert henholdsvis ca. 285 og ca. 215 levende dyr fra tredjestater hvorav hovedvekten er hest og akvariefisk. Tilsvarende tall for innførsel fra EØS er ca. 4074 for 2018 og ca. 4455 for 2019, også her med hovedvekt på de nevnte arter.

Når det gjelder produkter fra dyr så ble det i 2018 og 2019 importert henholdsvis ca. 3297 og ca. 3313 forsendelser fra tredjestater. Tilsvarende tall for innførsel fra EØS er ikke tilgjengelige da dette ikke meldes i TRACES.

Dette viser at mengden import av forsendelser fra tredjestater har holdt seg relativt stabilt i 2018 og 2019. Det viser også at importen fra tredjestater er ubetydelig i forhold til innførselen fra EØS-stater. Når også mange av de gjeldende bestemmelsene videreføres, mener vi at utkastet til forskrift ikke vil gi noen vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser.

Denne høringen tar utgangspunkt i at bestemmelsene i IA-tredjestatslisten ikke endres vesentlig i forhold til gjeldende regelverk. Den tar også utgangspunkt i at bestemmelsene i DA-import fra tredjestater gjenspeiles i helsesertifikatene uten endringer.

Høringssvar

Høringssvar sendes inn via lenke på Mattilsynets nettside:

[Forslag til forskrift om dyrehelsemessige krav ved import av fra tredjestater](#)

Alle høringssvar vil bli offentliggjort på denne siden.

Høringsfrist: 18. august 2020.

Med hilsen

Ingunn Midttun Godal
Adm. Dir. Mattilsynet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Vedlegg:

- Forslag til forskrift om
- Forordningene som gjennomføres